

Anna Rudberg, Över byn välver sig himlen. Berättelser från ängarna. Solvändan förlag 2011.

När Tomas Bannerhed i höstas fick Augustpriset för sin roman "Korparna", stod det också klart att landsbygdens berättelser fortfarande har sin självklara plats i läsares hjärtan.

Anna Rudberg, författare och recensent, har i boken "Över byn välver sig himlen" följt en Småländsk by, Ängarna, genom tre sekler; från 1800-talet till vår egen samtid. Det är en resa från fattigdom, via 1900-talets relativa välmående bondgårdar och sedan landsbygdsdöden på 70-talet fram till nutidens sommarboende. Allt sammanbundet med några generationers människor.

Berättelserna kretsar kring de som bott på platsen, som bofasta och inflyttade. Anna Rudberg fångar dem en och en och låter läsaren få del av deras berättelse. Det handlar om fattigdom och ren överlevnad, men också om stora drömmar, starka relationer och oberäkneliga livsöden. Där finns ödetorpen, husgrunderna, familjen som har en krympling, bonden som hänger sig, hunden som springer efter bilen, hästen som arbetar tills den stupar. Det finns en schablonbild av landsbygden som en pastoral idyll och ett sorglöst liv. Men landet har precis lika mycket dramatik som storstaden. Man får bara leta lite. Och det har Anna gjort.

Särskilt fäster jag mig vid de mäktiga kvinnoportätt Anna Rudberg låter träda fram i berättelsen. Hon berättar om människor som lever med svälten som ständig följeslagare, om kvinnor som värnar sina barn, som utnyttjas av män och som mitt i allt bryter mot invanda sätt att se på livet. Det är vackert, storslaget och sorgligt. Anna Rudberg har även lyckas fånga den speciella relationen som finns mellan människa och djur. Hästars tålmodighet med människans nyckfullhet och hundars lojalitet till dess ägare. I Anna Rudbergs berättelser är människan lika beroende av marken och djuren, som man hör samman med varandra. Generationer kommer och går. Det som består är årstiderna, växtligheten, djuren och grundstenar till sedan länge bortglömda hus. Jag ryser gång på gång av välbehag och smärta när jag läser boken. Ni vet: vackert så det gör ont!

Bra litteratur kan ibland vara svåråtkomlig. Allt hittar man inte i storköpens boklårar. Anna Rudberg skriver med ett litet förlag som utgivare. Läsaren kanske får leta ett tag för att finna boken. Men väl där får man lön för mödan. Vackert, välskrivet och dramatiskt. Ett stycke historia som lågmält ägt rum i vår egen närhet.

Jakob Carlander